

Orpon-Purran hallituksen leikkauslista

Punaisella ne asiat, joita hallitus jo nyt valmistelee. Hallitus haluaa ne voimaan vuoden sisällä. Esittelemme ne tarkemmin tässä julkaisussa.

Työehtojen heikennykset

- ✘ Ensimmäiseltä sairauspoissaolopäivältä ei saa palkkaa
- ✘ Työntekijän irtisanomiseen riittää "asiallinen syy"
- ✘ **Työlainsäädännöstä halutaan poiketa sopimalla työpaikoilla heikommin ilman luottamusmiestä**
- ✘ Vuoden määräaikainen työsopimus ei vaadi erityistä perustetta
- ✘ Työriitojen ratkomista hankaloitetaan rajoittamalla valtakunnansovittelijan mahdollisuuksia
- ✘ Lomautuksen varoaikaa lyhennetään
- ✘ Takaisinottovelvoite ei enää koske alle 50 henkilön yrityksiä

Lakko-oikeuden rajoitukset

- ✘ **Oikeutta tukilakkoihin ja poliittisiin lakkoihin rajoitetaan**
- ✘ **Lakkoon osallistuneelle työntekijälle 200 €:n sakko, jos lakko todetaan laittomaksi**
- ✘ **Lakkosakkoja korotetaan roimasti**

Sosiaaliturvan leikkaukset

- ✘ **Työttömyysturvan lapsikorotukset poistetaan**
- ✘ **Sovitellun työttömyysturvan suojaosa poistetaan**
- ✘ **Ansiopäivärahaa leikataan jo kahden kuukauden jälkeen**
- ✘ **Työttömyysturvan omavastuu-aikaa pidennetään**
- ✘ **Ansiopäivärahan saamiseen tarvittavaa työssäoloaikaa pidennetään**
- ✘ **Työttömyyspäivärahan työssäoloehto euroistetaan**
- ✘ **Palkkatuettu työ ei kerrytä työttömyyspäivärahan työssäoloehto**
- ✘ **Työsuhteen päättyessä maksettava lomakorvaus estää työttömyysetuuden saamisen jaksotusajalta**
- ✘ **Vuorotteluvapaa lakkautetaan**
- ✘ **Aikuiskoulutustuki lakkautetaan**
- ✘ **Ikääntyvien työttömien turvaa heikennetään**
- ✘ **Asumistuen työssäkäyntiin liittyvä suojaosa poistetaan ja tukea leikataan**
- ✘ **Toimeentulotukea leikataan ja sen saamista vaikeutetaan**
- ✘ **Korotettuna maksettava vanhempainraha poistetaan ensimmäisen 16 arkipäivän ajalta *)**
*) Hallitus ilmoitti 19.9.2023 budjettiriihen yhteydessä etsivänsä tilalle korvaavia toimia.

Merimies-Unioni

Rakennusliitto

Mikä on #PainavaSyy?

#PainavaSyy kokoaa yhteen kaikki SAK:laiset ammattiliitot ja niiden jäsenet. Se paljastaa ja nostaa keskusteluun, miten huonosti maamme hallitus kohtelee työntekijöitä, työttömiä ja heikoimmassa asemassa olevia. Jos seuraavat neljä vuotta menevät kuten hallitus haluaa, meillä työntekijöillä on todellakin painava syy olla huolissamme. Meitä uhkaavat useat heikennykset. Niiden takana ei ole taloudellinen tarve, vaan työnantajan vallan lisääminen. Sosiaaliturva laitetaan leikkuriin. Huonosti suunnitellun ja kiireessä toteutetun paketin tulos ei ole joukko uusia työntekijöitä vaan köyhiä.

- ✘ Työntekijä on kutsuttu mukaan talouskasvua tekemään lähinnä leikkausten kohteena. Tavoitteena on työntekijä, josta pääsee eroon helposti työnantajan niin halutessa.
- ✘ Taloustilanteen käyttäminen perusteena leikkauksille ei kestä lähempää tarkastelua. Suurin osa työntekijään osuvista toimista ei vaikuta valtion talouteen merkittävästi, joten taloudellisista syistä niitä ei olisi pakko tehdä. Kyse ei ole rahasta, vaan ideologiasta, jossa työnantajan aseman pitää olla vahva ja työntekijän heikko.
- ✘ Yleensä lakeja muutetaan vastinpareittain eli jos jostain päästä työsuhdeturvaa leikataan, sitä lisätään johonkin toiseen kohtaan. Näin ei ole nyt: yrittäjille ei ole kirjattu mitään merkittäviä lisävastuita.
- ✘ Vertailu eri maiden malleihin on yksipuolista. Väite "näin on jo muualla tehty" on rusinat pullasta -taktiikkaa. Työmarkkinamalli on kokonaisuus, johon ei voi poimia yksittäisiä osia muista Pohjoismaista.
- ✘ Työttömiin ja sosiaaliturvaan liittyvät leikkaukset leikkaavat samoilta ihmisiltä monesta suunnasta. Suunnitelmat ovat jo pitkällä, mutta laskelmia kerrannaisvaikutuksia ei ole tehty tai yhden ihmisen kohdalta saatava säästö on laskettu moneen kertaan.
- ✘ Hallitus osoittaa myös suoranaista julmuutta ottamalla niiltä, joilla on jo muutenkin vähän. SAK:n selvityksen mukaan tärkeimmät syyt sille, etteivät ihmiset työllisty, liittyvät ikään tai terveydentilaan. Niistä kumpikaan ei parane viemällä työttömältä ja hänen perheeltään vähäininkin toimeentulo.
- ✘ Vallankäyttäjien on kestettävä arvostelua. Nykyinen hallitus puuttuu ensimmäisenä työntekijöiden oikeuteen osoittaa mieltään ja sen jälkeen heti perässä tulevat isot leikkaukset ja heikennykset.

Työehtojen heikennykset

Työehtoja tullaan muuttamaan radikaalisti. Ensimmäisenä toimenä hallitus lähtee murtamaan luottamusmiehen asemaa.

Työehtojen heikennykset

- ✘ Ensimmäiseltä sairauspoissaolopäivältä ei saa palkkaa
- ✘ Työntekijän irtisanomiseen riittää "asiallinen syy"
- ✘ **Työlainsäädännöstä halutaan poiketa sopimalla työpaikoilla heikommin ilman luottamusmiestä**
- ✘ Vuoden määräaikainen työsopimus ei vaadi erityistä perustetta
- ✘ Työriitojen ratkomista hankaloitetaan rajoittamalla valtakunnansovittelijan mahdollisuuksia
- ✘ Lomautuksen varoaikaa lyhennetään
- ✘ Takaisinottovelvoite ei enää koske alle 50 henkilön yrityksiä

Työlainsäädännöstä halutaan poiketa sopimalla työpaikoilla heikommin ilman luottamusmiestä

Hallitusohjelmakirjaus

Hallitus uudistaa lainsäädäntöä yritystasolla tapahtuvan paikallisen sopimisen mahdollisuuksien lisäämiseksi. Hallituksen tahtotila on, että paikallinen sopiminen on yhdenvertaisesti mahdollista kaikissa yrityksissä riippumatta siitä, kuuluuko yritys työnantajaliittoon tai millainen työntekijöiden edustusjärjestelmä yrityksessä on.

Hallitus laajentaa paikallisen sopimisen edellytyksiä poistamalla työlainsäädännöstä järjestäytymättömiä, yleissitovaa työehtosopimusta noudattavia yrityksiä koskevat paikallisen sopimisen kiellot.

Työlainsäädäntöä muutetaan niin, että myös yrityksen kanssa tehdyllä työehtosopimuksella voidaan sopia poiketa samoista työlainsäädännön säännöksistä, joista poikkeaminen on nyt mahdollista vain valtakunnallisella työehtosopimuksella.

Nykytila

Työlainsäädäntö perustuu heikomman osapuolen suojaamiselle ja asettaa työehtojen minimitason. Paikallisesti sovittavat asiat ja sopijaosapuolet määrittellään työehtosopimuksissa. Poikkeaminen työlainsäädännön vähimmäistasosta on mahdollista vain ammattiliittojen ja työnantajaliittojen solmimilla työehtosopimuksilla. Vain työnantajaliittoon kuuluvat yritykset voivat tehdä sellaisia paikallisia sopimuksia, joilla poiketaan työlainsäädännöstä.

Vaikutukset

- ✘ Jos paikallisia sopimuksia tehdään ilman luottamusmiestä, sopijaosapuolilta puuttuu osaaminen ja ymmärrys työehtosopimuksen ja työlainsäädännön sisällöstä. Jos työehtosopimukset ja alan tilanteen tunteva ammattiliitto ei ole mukana, kukaan ei varmista, että paikalliset sopimukset ovat tasapainossa tai ettei sovita heikommin sellaisista asioista, joista ei saisi sopia.
- ✘ Järjestäytymättömien yritysten suosiminen tarkoittaa, että työnantajilla on vähemmän intressiä liittyä työnantajaliittoon. Työnantajaliitoilla on velvollisuus valvoa työehtosopimusten noudattamista vain jäsenyritystensä osalta.
- ✘ Yrityskohtaisten ja paikallisten sopimusten suosiminen johtaa siihen, että jatkossa yhä harvempi työnantaja liittyy työnantajaliittoon ja yhä vähemmän tehdään valtakunnallisia sopimuksia. Kun valtakunnalliset työehtosopimukset vähenevät, vähenevät myös yleissitovat työehtosopimukset. Siten yhä harvempi työntekijä on vähimmäisehtojen piirissä.

Lakko-oikeuden rajoitukset

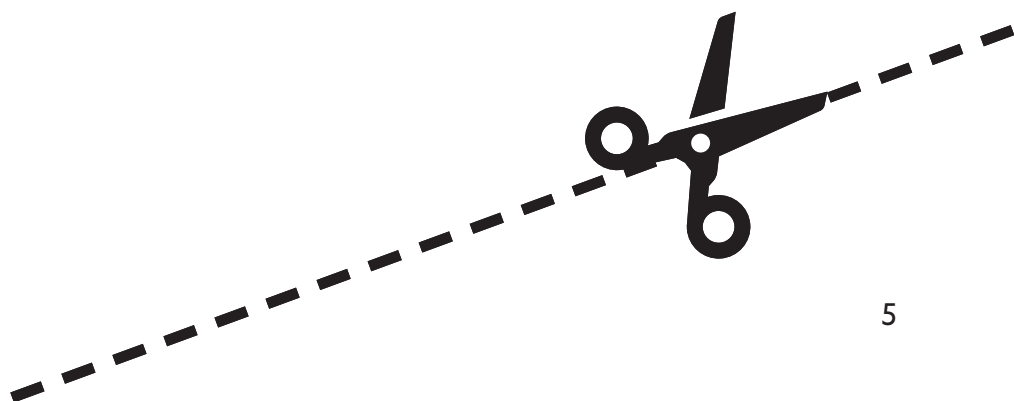
Hallitus kutsuu muutoksia työrauhan parantamiseksi. Tosiasiassa kyseessä on joukko toimia, joilla halutaan rajoittaa sekä halukkuutta että mahdollisuuksia vaikuttaa ja osoittaa mieltä.

Lakko-oikeuden rajoittaminen on ollut jo pitkään työnantajien tavoitteissa. Hallituksen lakiesitys on valmis todennäköisesti 15.10.2023.

Ay-liike on otettu mukaan valmisteluun, mutta vaikutusmahdollisuudet ovat olleet näennäisiä.

Lakko-oikeuden rajoitukset

- ✘ Oikeutta tukilakkoihin ja poliittisiin lakkoihin rajoitetaan
- ✘ Lakkoon osallistuneelle työntekijälle 200 €:n sakko, jos lakko todetaan laittomaksi
- ✘ Lakkosakkoja korotetaan roimasti

Poliittisia lakkoja rajoitetaan

Hallitusohjelmakirjaus

Pohjoismaisen käytännön mukaisesti poliittisen työtaisteluoikeuden käyttöä rajoitetaan enintään yhden vuorokauden mittaisiin mielenilmaisuihin.

Nykytila

Suomessa on ollut poliittisia lakkoja koko 2000-luvulla vain muutamia. Siitä huolimatta hallitus on nostanut ne tikunnokkaan.

Poliittinen lakko-oikeus perustuu mm. YK:n alaisen Kansainvälisen työjärjestön ILO:n hyväksymiin periaatteisiin, joihin Suomi on sitoutunut. ILO:n mukaan ammattiyhdistyksillä pitää olla mahdollisuus protestilakkoihin ja mielipiteensä ilmaisemiseen yhteiskunnallisissa kysymyksissä, vaikka ne eivät suoraan kuuluisi työehtosopimuksissa sovittuihin asioihin. ILO toimii kolmikantaperiaatteella, joten myös työnantajat ovat sitoutuneet ILO:n sopimuksiin ja periaatteisiin.

Yhdistymisvapaus ja siihen sisältyvä työtaisteluoikeus on turvattu ILO:n sopimusten lisäksi Euroopan ihmisoikeussopimuksessa ja Suomen perustuslaissa. Euroopan ihmisoikeussopimus on Suomessa voimassa lakina.

Vaikutukset

- ✘ Poliittisen työtaistelun rajoittaminen vie työntekijöiltä merkittävän mahdollisuuden vaikuttaa poliittisiin päätöksiin. Jos työtaistelu vain kestää vain päivän, sen painostusvaikutus on vähäinen ja työntekijän ääni voidaan helpommin sivuuttaa.
- ✘ Suomi siirtyy niiden maiden joukkoon, joissa sanan- ja mielipiteenvapautta rajoitetaan.

Tukilakkoja rajoitetaan

Hallitusohjelmakirjaus

Hallitus muuttaa lainsäädäntöä niin, että tukityötaistelut asetetaan suhteellisuusarvioinnin ja työriitalain mukaisen ilmoitusvelvollisuuden kohteeksi. Jatkossa laillisia tukityötaisteluita ovat ne, jotka ovat kohtuullisia suhteessa tavoitteisiin ja joiden vaikutukset kohdistuvat vain työriidan osapuoliin.

Nykytila

Tukilakolla muut ammattiliitot tukevat toisen ammattiliiton työtaistelua tai yhden ammattiliiton muiden sopimusalojen työntekijät tukevat yksittäisen sopimusalan työntekijöitä. Tukilakkojen avulla ammattiliitto pyrkii vauhdittamaan työehtosopimuksen syntymistä poikkeuksellisen vaikeassa tilanteessa. Tukilakot ovat laillisia, jos työtaistelu, jota tuetaan, on laillinen.

Vaikutukset

- ✘ Orpon-Purran hallitusohjelman mukaan laillisten tukityötaisteluiden tulisi olla kohtuullisia suhteessa tavoitteisiin. Käytännössä joku ulkopuolinen taho siis määrittäisi, milloin tukilakko on laillinen. Suhteellisuus on mielipidekysymys. Kuka tekee tulkinnan ja millä perusteilla?
- ✘ Jos tukilakkoja ei voida enää käyttää tukitoimena, se heikentää pääriidan osapuolena olevien työntekijöiden asemaa. Pienet ammattiliitot ovat onnistuneet taistelemaan työnantajan heikennyksiä vastaan isompien tuella. Se on ollut myös merkittävää niillä aloilla, joissa työntekijöiden järjestäytymisaste on ollut pieni tai työntekijän asema muuten heikko.
- ✘ Tukilakoille ei ole laissa määrätty ennakkoilmoitusaikaa. Jos sellainen säädetään, se lisää byrokratiaa ja hidastuttaa reagointia työnantajan toimintaan.

Lakkoon osallistuneelle työntekijälle 200 €:n sakko, jos lakko todetaan laittomaksi

Hallitusohjelmakirjaus

200 euron henkilökohtainen sakko, jos työntekijä osallistuu työtaisteluun, joka on aiemmin todettu laittomaksi, riippumatta siitä, kuka työtaistelun järjestämisestä vastaa.

Nykytila

Yksittäinen työntekijä ei voi saada sakkoa, vaan vastuun kantaa aina työntekijöiden yhdistys.

Vaikutukset

- ✘ Muutoksella haetaan pelotevaikutusta, joka vaikuttaa ihmisten halukkuuteen osallistua työtaisteluun. Vaikka tosiasiallisesti henkilökohtainen hyvityssakko tulee harvoissa tilanteissa maksettavaksi, sillä on helppo pelotella työntekijöitä.

Lakkosakkoja korotetaan roimasti

Hallitusohjelmakirjaus

Laittomasta työtaistelusta tuomittavan hyvityssakon tasoa korotetaan ja sakon ylärajaksi säädetään 150 000 euroa ja alarajaksi 10 000 euroa.

Nykytila

Hyvityssakolle ei ole alarajaa, yläraja on 31 900 euroa.

Vaikutukset

- ✘ Muutoksella pyritään tosiasiallisesti estämään työtaisteluja. 150 000 euron suuruinen hyvityssakko vaikuttaa jo ammattiliittojen toimintaan. 10 000 euron alaraja esimerkiksi lyhyistä mielenilmauksista ammattiosastojen maksettavaksi on täysin kohtuuton sakko.

Sosiaaliturvan heikennykset

Hallitusohjelma pitää sisällään lukuisan määrän työttömyysturvan heikennysesityksiä. Suurin osa leikkauksista kohdistuu erityisesti ansiosidonnaiseen työttömyyspäivärahaan, mutta myös Kelan maksamaan peruspäivärahaan ja työmarkkinatukeen.

Hallitus aikoo toteuttaa kaikki leikkaukset vuoden 2024 aikana. Näillä näkymin leikkaukset tulevat kuitenkin voimaan asteittain. Ensimmäinen hallituksen esitys valmistuu 9.10.2023 mennessä.

Sosiaaliturvan leikkaukset

- ✘ Työttömyysturvan lapsikorotukset poistetaan
- ✘ Sovitellun työttömyysturvan suojaosa poistetaan
- ✘ Ansiopäivärahaa leikataan jo kahden kuukauden jälkeen
- ✘ Työttömyysturvan omavastuu-aikaa pidennetään
- ✘ Ansiopäivärahan saamiseen tarvittavaa työssäoloaikaa pidennetään
- ✘ Työttömyyspäivärahan työssäoloehto euroistetaan
- ✘ Palkkatuettu työ ei kerrytä työttömyyspäivärahan työssäoloehto
- ✘ Työsuhteen päättyessä maksettava lomakorvaus estää työttömyys-etuuden saamisen jaksotusajalta
- ✘ Vuorotteluvapaa lakkautetaan
- ✘ Aikuiskoulutustuki lakkautetaan
- ✘ Ikääntyvien työttömien turvaa heikennetään
- ✘ Asumistuen työssäkäyntiin liittyvä suojaosa poistetaan ja tukea leikataan
- ✘ Toimeentulotukea leikataan ja sen saamista vaikeutetaan
- ✘ Korotettuna maksettava vanhempainraha poistetaan ensimmäisen 16 arkipäivän ajalta *)

*) Hallitus ilmoitti 19.9.2023 budjettiriihen yhteydessä etsivänsä tilalle korvaavia toimia.

Esimerkki heikennysten osumisesta samoihin ihmisiin tai perheisiin

Perheellinen työntekijä, 1 lapsi

Palkka 2 500 €/kk

Ansiopäiväraha 1 515 €/kk
+ lapsikorotus n. 150 €/kk

Työssäoloehto

12 kk töitä ennen työttömyyttä

(aikaisemmin 6 kk)

Omapastuupäivät

- 141 €/2 pv

Ansiopäivärahan leikkaus
2 kk jälkeen

- 303 €/kk

Lapsikorotus

- 150 €/kk

Ansiopäivärahan leikkaus
8 kk jälkeen

- 379 €/kk

Muutokset työssäoloehtoon

- ✘ Ansiopäivärahan saamiseen tarvittavaa työssäoloaikaa pidennetään
- ✘ Työttömyyspäivärahan työssäoloehto euroistetaan

Hallitusohjelmakirjaus

Työttömyyspäivärahan työssäoloehto pidennetään 6 kuukaudesta 12 kuukauteen ja euroistetaan.

Nykytila

Ansiopäivärahaa saa, jos on ollut ennen työttömyyttä työttömyyskassan jäsen ja työssä noin puoli vuotta (työssäoloehto). Hallitus haluaa nyt tuplata ajan vuoteen. Samaan aikaan työssäoloehto euroistettaisiin. Työssäoloehdon perusteena eivät enää olisi viikoittaiset työtunnit, vaan kuukauden aikana maksetut eurot eli palkka.

SAK on ehdottanut pätkätöitä tekevien ansiosidonnaiselle työttömyyspäivärahalle pääsyn helpottamista. Hallitus vie kuitenkin kehityksen päinvastaiseen suuntaan: yhä useamman on vaikea päästä ansiopäivärahalle. Samaan aikaan esimerkiksi vakituisen työpaikan saamista vaikeutetaan ja henkilöperusteista irtisanomista helpotetaan.

Vaikutukset

- ✘ Työssäoloehto koskevat heikennykset kohdistuvat erityisesti työuransa juuri aloittaneisiin sekä pätkätöitä tekeviin työntekijöihin. Niihin, jotka eniten turvaa tarvitsisivat.
 - ✘ Ansiopäivärahalle olisi jatkossa hankalampi päästä. Sen saaminen edellyttäisi työtä ja työttömyyskassaan kuulumista puolen vuoden sijaan vähintään vuoden ajan ennen työttömyyttä.
 - ✘ Euroistamisen myötä ansiopäiväraha jäisi keikka- ja osa-aikatyötä tekevillä nykyistä pienemmäksi.
-

Heikennykset etuuksiin

- ✘ Työttömyysturvan lapsikorotukset poistetaan
- ✘ Sovitellun työttömyysturvan suojaosa poistetaan
- ✘ Työsuhteen päättyessä maksettava lomakorvaus estää työttömyysetuuden saamisen jaksotusajalta
- ✘ Ansiopäivärahaa leikataan jo kahden kuukauden jälkeen
- ✘ Työttömyysturvan omavastuu-aikaa pidennetään

Hallitusohjelmakirjaus

Työttömyyspäivärahan taso porrastetaan, omavastuupäivät nostetaan 5 päivästä 7 päivään, lapsikorotukset sekä sovitellun 300 euron suojaosa poistetaan ja lomakorvausten jaksottaminen palautetaan.

Nykytila

Ansiosidonnainen työttömyyspäiväraha on lähtökohtaisesti korkeampi kuin peruspäiväraha tai työmarkkinatuki.

Nykyään ansiopäivärahaa saa saman verran koko keston ajan. Jatkossa päivärahan määrää leikattaisiin noin kahden kuukauden työttömyyden jälkeen 20 prosenttia ja kahdeksan kuukauden jälkeen lähes 5 prosenttia lisää. Samalla hallitus heikentää jokaisen työttömän työttömyysturvan tasoa nostamalla omavastuupäivät 5 päivästä 7 päivään. Omavastuu-aika tarkoittaa työttömyyden tai lomautuksen alkaessa päiviä, joiden aikana ei makseta työttömyysturvaa lainkaan.

Työttömän tehdessä osa-aikaisia tai keikkatöitä, työttömyysetuus sovitellaan yhteen palkan kanssa. Palkassa on 300 euron suojaosa, jonka voi ansaita ilman vaikutusta työttömyysetuuden määrään. Kaikista ansiopäivärahan saajista noin 40 % saa etuutta soviteltuna, monilla SAK:laisilla aloilla jopa sitä useampi. Myös peruspäivärahaa ja työmarkkinatukea voi saada soviteltuna. Soviteltu työttömyysetuus auttaa osa-aikatyötä tekevien toimeentulossa silloin, kun kokoaikatyötä ei ole tarjolla. Vuodesta 2014 alkaen voimassa ollut suojaosa on kannustanut työttömiä ottamaan vastaan myös osa-aikaisia ja lyhytkestoisia keikkatöitä.

JATKUU

Työtön voi saada alle 18-vuotiaista lapsista lapsikorotusta ansiopäivärahaan, peruspäivärahaan sekä työmarkkinatukeen. Lapsikorotukset ovat lasten määrästä riippuen n. 150–285 €/kk.

Lomakorvausten jaksotus oli työttömyysturvassa aiemmin käytössä, mutta siitä luovuttiin vuonna 2013. Asiasta sovittiin raamisopimuksella. Lomakorvausten jaksotus tarkoittaa, että kokoaikaisen työsuhteen päättyessä pitämättömän vuosiloman vuoksi maksettava lomakorvaus estää työttömyysetuuden saamisen ajalta, jolle etuus jaksotetaan.

Vaikutukset

- ✘ Kaikki ansiopäivärahan heikennykset – omavastuuajan pidentäminen, päivärahan leikkaaminen porrastamalla sekä lapsikorotuksen että suojaosan poisto – voivat osua myös samalle ihmiselle.
 - ✘ Yksistään 20 prosentin leikkaus ansiopäivärahaan jo kahden kuukauden työttömyyden jälkeen tarkoittaa monille isoa lovea toimeentuloon.
 - ✘ Ansiosidonnaisen työttömyyspäivärahan leikkaamisella asteittain rangaistaan työttömyyden pitkittymisestä. Tämä osuu varsinkin niihin työttömiin, joilla on heikommat mahdollisuudet saada töitä. Esimerkiksi, jos sopivaa työtä ei ole lähialueella tarjolla, osaaminen vaatii koulutusta tai terveydentila kuntoutusta.
 - ✘ Sovitellun suojaosan poistaminen ei auta kokoajatöiden tarjonnan lisääntymiseen. Sen sijaan se voi johtaa työttömien haluttomuuteen olla ottamatta lyhytkestoisia töitä vastaan ja kokoaikaiseen työttömyyteen.
 - ✘ Lomakorvausten jaksotus monimutkaistaa työttömyysturvaa ja kohdistuu epäoikeudenmukaisesti niihin työntekijöihin, jotka eivät pysty pitämään vuosilomaa työsuhteensa aikana. Jaksotusaikana ei saa työttömyysturvaa, ja tämä aika on usein varsinaista lomaa pidempi.
 - ✘ Lapsiperheellisten työttömien toimeentuloa heikennetään 150–285 eurolla kuukaudessa lapsikorotukset poistamalla.
-

Ikääntyneiden asemaa heikentävät muutokset

- ✘ Palkkatuettu työ ei kerrytä työttömyyspäivärahan työssäoloehtoa
- ✘ Ikääntyvien työttömien turvaa heikennetään

Hallitusohjelmakirjaus

Ikäsidonnoisista poikkeussäännöistä luovutaan eikä palkkatuettu työ enää kerrytä työssäoloehtoa.

Nykytila

Palkkatuki maksetaan työnantajalle vaikeasti työllistyvän työttömän palkkaamiseen 5–10 kuukauden ajaksi. Työttömälle maksetaan palkkatuetusta työstä työehtosopimuksen mukaista palkkaa, mutta tehdystä työstä vain 75 % huomioidaan ansiopäivärahan saamiseen vaadittavaan työssäolohtoon.

Ikäsidonnoiset poikkeukset tarkoittavat 58-vuotta täyttäneiden työttömien oikeutta kuntien järjestämään työhön tai työllistymistä edistävään palveluun sekä ansiopäivärahan tason säilymistä aiemmalla tasolla.

Vaikutukset

- ✘ Ikäsidonnoisten poikkeussäännösten tarkoituksena on helpottaa ikääntyneiden työn saantia ja toimeentulon turvaamista. Ikääntyvien tukemisen poistaminen heikentää työurien pidentämistä.
- ✘ Työssäoloehdon kertymisen poistaminen palkkatuetusta työstä kokonaan on ristiriidassa sen ajatuksen kanssa, että kaikki työ on arvokasta ja vie eteenpäin.
- ✘ Yhä useampi ikääntynyt sekä palkkatukityössä ollut työtön jää ansiopäivärahan sijaan työmarkkinatuelle.

Vuorotteluvapaa lakkautetaan

Hallitusohjelmakirjaus

Vuorotteluvapaa lopetetaan.

Nykytila

Vuorotteluvapaa tarkoittaa enintään puolta vuotta vapaata omasta työstä. Vapaan ajalta maksetaan vuorottelukorvausta, joka on 70 % ansiopäivärahasta. Sijaiseksi palkataan työtön työnhakija.

Vuorotteluvapaan ehtoja on tiukennettu ja korvauksia leikattu vuosien ajan. Heikennysten myötä vuorotteluvapaan käyttäminen on vähentynyt noin 20 000 henkilöstä 5 000 henkilöön.

SAK on esittänyt useaan otteeseen vuorotteluvapaajärjestelmän kehittämistä erityisesti ikääntyvien työssä jaksamiseksi. Lisäksi SAK on tehnyt oman aloitteen 60 vuotta täyttäneiden työntekijöiden mahdollisuudesta siirtyä kokoaikatyöstä määräaikaisesti 80 prosentin työajalle uuden osa-aikarahan turvin.

Vaikutukset

- ✘ Vaikutus valtion menoihin on pieni, mutta vuorotteluvapaa on ollut monelle työntekijälle tärkeä hengähdys työelämästä ja auttanut jaksamaan työelämässä pidempään.
- ✘ Vuorotteluvapaan sijaisuus on ollut monelle mahdollisuus päästä keräämään kokemusta sellaisista työtehtävistä, joihin ei olisi ollut muulla tavalla mahdollisuutta. Se on lisännyt myös heidän työllistymistään.

Aikuiskoulutustuki lakkautetaan

Hallitusohjelmakirjaus

Hallitusohjelman tekstissä ei ole mainintaa aikuiskoulutustuen lakkauttamisesta, mutta se käy ilmi ohjelman liitteenä olevasta taulukosta. Tuki lakkautetaan 1.8.2024 alkaen.

Nykytila

Aikuiskoulutustuki on rahallinen tuki, jota myönnetään työntekijälle tai yrittäjälle ammatillista kehittymistä tukeviin opintoihin. Työntekijät ja yrittäjät voivat hyödyntää aikuiskoulutustukea uransa aikana yksin tai useampiin opintoihin yhteensä 15 tukikuukauden ajan, yhdessä tai useammassa erässä. Sen avulla voi opiskella kokonaisia tutkintoja tai lyhyempiä koulutuksia työn ohessa tai opiskelijana. Tuen määrä riippuu tuloista.

Vaikutukset

- ✘ Hallitusohjelman laskuissa on arvioitu, että se toisi 8 000 ihmistä enemmän työmarkkinoille. Määrä on kokonaisuudessa pieni ja vaikutus laskelmallinen. Siinä ei ole otettu huomioon esimerkiksi osaamisen paranemisen hyötyjä, kuten piteneviä työuria ja työssä jaksamista. Lisäksi kaikilla opiskelevilla on työpaikka, johon palata.
- ✘ Tuen lakkauttaminen vähentää koulutuksiin osallistumista, mikä puolestaan pahentaa työvoimapulaa ja johtaa osaamistason laskuun.
- ✘ Tuen lakkauttaminen ohjaa ihmisiä käyttämään opintotukea, jonka lisääntyvät kustannukset tulevat valtion budjetista. Lisäksi osa vaihtaa alaa työttömyyden kautta ja nämä kulut puuttuvat laskelmista.
- ✘ Osaaminen ja työurien pidentäminen linkittyvät vahvasti toisiinsa. Kyseessä on pitkäaikainen sijoitus tulevaisuuteen, mitä valtionvarainministeriön virkamiesten rajallinen mittatikka ei osaa huomioida.

#PAINAVASYYY

Mitä voit tehdä?

Aikaa ei ole paljon. Heikennyksien valmistelu on jo pitkällä ja hallitus haluaa ne voimaan nopeasti. Jaa tietoa työkavereillesi ja muille ihmisille. Voit tulostaa tämän paperin avuksesi osoitteesta www.sak.fi/painavasyy.

SAK ja ammattiliitot järjestävät tilaisuuksia ja tapahtumia, joissa voit osoittaa tyytymättömyyttäsi hallituksen politiikkaan. Seuraa oman liittosi viestintää.

Sosiaalinen media on hyvä paikka tuoda ääntä kuuluviin. Seuraa, tykkää, kommentoi ja jaa **#PainavaSyy**-hashtagilla tapahtuvaa viestintää.

**Ellet ole jo ammattiliiton jäsen, nyt on hyvä aika liittyä.
Etsi oma liittosi ja liity osoitteessa www.liitot.fi.**

Om du vill ha information och material på svenska ska du besöka www.sak.fi/vagandeskal. Dela, gilla och kommentera i sociala medier med hashtagen **#VägandeSkäl**.

Information in English is available on the SAK website at www.sak.fi/seriousgrounds. Share, like and comment on social media under the **#SeriousGrounds** hashtag.